

LA MAINADA

- Quin xicot més pallús! Déu meu, Déu meu! Dir que eren nou els fills d'Adam i Eva!
- Sí, senyor, sí! Cain, Abel i Set; total nou!

Els sorteigs de LA MAINADA Correu de LA MAINADA

Com de costum, el dissabte passat sortejàrem el premi corresponent al número 9, consistent en una ploma estilogràfica *Ideal Waterman*, sortint premiat el número

1 4 3 4 7

El qui sigui posseïdor de l'exemplar del n.º 9 que dugui estampat aquest número, pot passar a recollir el premi en la nostra Administració, el qual li serà entregat firmant prèviament un rebut del mateix.

Si per tot el dia 13 de setembre no ha estat recollit, tornarem a sortejar-lo de nou entre els nostres afavoridors, demés de l'objecte que en aquella data correspongui sortejar.

UNA NENA SORTOSA

Els nostres lectors recordaran que en el número 6 regalàrem per sorteig un magnífic ós de vellut que sortí premiat amb el número 9844, segons publicàrem, com acostumem, en el número 8. Doncs bé, la nena Maria Cervelló Vives, de Montblanc, carrer Major, n.º 109, ha estat afavorida amb aquell premi, segons ens prova amb l'exemplar del n.º 6 que duu estampada la xifra de la sort, i que ens ha remès.

Donem l'enhorabona a la sortosa Maria, la qual ens diu que és una fervorosa mainadista, i desitgem que per molts anys pugui disfrutar de la bella joguina.

SORTEIG D'AVUI

Els compradors d'aquest número participen en un sorteig doble, ja que el dia 9 del corrent, transcorregut un mes des de que fèrem el quart sorteig, encara no s'havia presentat ningú a recollir el premi que allavors oferírem, i que, tal com vam prometre, anem a sortejar de nou.

Així, doncs, en aquest número hi van dos premis:

- 1.º Un magnífic BOB, ninot de roba
- i 2.º L'Atlàntida,

el grandíols poema de Mossèn Jacint Verdaguer. Edició monumental, il·lustrada per Xiró i bellament enquadernada.

En aquesta mateixa plana hi va el número que correspon al present exemplar

Durant la setmana hem rebut treballs (els quals anirem publicant a mida que ens ho permeti l'espai de que disposem), dels següents col·laboradors i col·laboradores, mainadistes estimats:

Es publicaran endavant dels següents minyons:
Eduard Cinca (tingueu paciència); J. Serra; M. Palet; Ruben d'Isop (moltes mercès); Joan Turon (n.º p. e.); Ramon Burguera; Francesc Miró; Jaume Vacher; D. Serra; Dos Granollerins; A. Vila; J. E. Julià; Antoni Traver; Maria Figuerola Velasco; Pau Bertran; E. Valliberra; Ventura Vilalta; Jordi Girona; Tet i C.; Trencà closques; F. Ponce de Leon; Cabestany i C.; J. González; Ignasi Vinyolas; Angel Vidal; Josep Oró; Josep Moreno; Jordi Fontseca; Regina Cotal; Catali Fontseca; Miquel Cisa; Miquel Sabaté; J. Carassa; E. Olivé; M. Castell; Verdager i Homs; Francesc Barceló; Julià Miralles; A. Trigo; Anton Garcia; Jaume Estany; Antoni Pérez; Jacint Amat; Ramon Bosch; A. Masdeu; Francesc Milà; Mixetes; J. Camp; L'Ardit; Vila i Cardonet; J. Bosch; Combas i Escayol; Pepeta Guarro; Joan Estiarte; Galofré, Munné i C.; A. Moncada; Josep Barrés; Enric Marimon; Concepció Fornés; Joaquim Huguet; Josep Roca; A. Maurel; Lola Llorenç; Gim-Bau en C.º

Treballs literaris, xistos, etc... De Josep Pedrola; Amadeu Riba (torneu-hi); J. T., Francesc Foré; Ramon Bosquet (El teu gèste és hoable! Aixís has de fer sempre!); Jaume Vacher (Els entreteniments molt bé, però dels dibuixos no ens d'acabem de fiar!); Ramon Pinyol; Josep Sitjar; Domènec Serra; Francesc Roig; Nino Torrens; Rafael Tassis Marca (guardem coses vostres per a l'espantarrant Almanac; E. Valliberra; Pau Bertran; F. Sines; Nicolau Gallés; Joan González; Vidal; Matías de Ximenis; Amat; M. Rafà; L. Navarro Cortabella (molt agraït a la carta d'adhesió!); Francesc Moragas (avant!); J. Casasayas; R. Mondragón; Xavier Riera; Ramon Turu; Miquel Turu; J. C. i D. J. Casasas; Ramon Samsó; M. Castell; Lluís López; J. Mengod; R. Mola Canadas; A. Lloró Serrano; Nester (molt bé!); Jaume Estany; Joan B. Queralbó; Martí Duatis Irtat; L. Climent; Anton Garen; Joan Mayol; Joan Puig; Josep Chibeli; Antònia Pérez A. Masdeu; J. M. Pla (un dibuix va a la portada. L'altre del temple no. ; El podrien arreglar per un altre assumpte!); Francesc Barceló (feu bé d'avisar!); M. Boyls; Martinet; Pere Bertran; J. Sendra; Fit-Pexam (medalla d'or! Feu-nos quelcòm més: una portada, una historieta! Apa!); F. Picas; Cop de puny; Llorenç Gibert (coses vostres aniran a les pàgines del formosíssim Almanac que preparem); Pere Nòria; S. Soteras; M. Bridor; Carles Sabaduja (ens tenen a la seva disposició, ben afectuosament, per tot el que sigui profit de la mainada i del jovent! Salve!); Josep Pedrola; Mach; Ramon Segarra; Joac; Queralbó; Ruben d'Isop; Albert Alsina; Josep Boada; Ramon Alborch (podeu enviar encara el campanar); Joan Estiarte (apa, dibuixa. Mentre aneu de bona fe, tot sortirà bé!); J. Costa i Pomés; Ramon Rosell Llacer; Alivoner; D. Arciaga (val molt la bona voluntat!); E. Extra; Emili Piqué Batlle (sou gentil!); A. Maurel; Salvador Majó i Riú (agraït! Envieu altre assumpte i sereu honorat!); M. Horta (ara ja està més alegre! De mica en mica anirà, oi!); J. Martí i Aparici (gràcies pel bell llibre!); Lluís B. Vila (trobo força bona l'idea. Mercès!); Josep Martí Joteme (jaem faig càrrec. Espereu sols una mica!).

Una abraçada a tots, de

EL GUIA JOAN

EL NOSTRE FULLETI

Junt amb aquest número repartim als nostres llegidors l'onse plec de 16 pàgines de la interessant novel·la

En Nap Buf, detectiu

original d'En JOAN LAGUIA LLITERAS

En les Lletanies Majors, que són les que en les grans solemnitats es resen als temples de tot arreu del món, l'Església Catòlica fa demanar a tots els fidels:

— *A peste, fame et bello libera nos, Domine.*

Que traduït al català, significa:

De la pesta, de la fam i de la guerra, allibereu-nos, Senyor!

I és perquè la guerra és un dels més terribles flagells que poden castigar a una nació!

Dissortadament, hi ha ara molts catalans, germans nostres, sang i carn de la nostra carn, que estan baix aquest flagell, allà a la terra africana, menjadora d'homes, cruel i sense entranyes.

Si d'aquí estant, nosaltres no volguéssim saber res dels germans que pateixen, si no ens féssim solidaris d'ells, si els oblidéssim... fórem egoistes, inhumans, de la raça de Cai.

Teniu germanets, oncles, padrins, amics que s'han vist obligats, de la nit al matí, a deixar-vos, a abandonar aquesta dolça terra de Catalunya, per a anar-se'n a patir set, sol africà, caminades, tiroteigs, malalties? Feu per manera d'acompanyar-los espiritualment. Que es sentin reconfortats allà, a l'Àfrica, sabent que el vostre pensament els segueix!

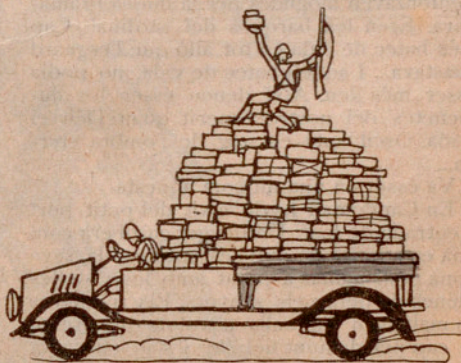
Imagineu si en serà de dolça una carta del fillol o de la germaneta petita, per al

soldat, després d'un dia de lluita i de patiments! Una carta ben plena d'amor i manyagueries! Ara sapigueu que quan més herois, més infants i més tendres es tornen els homes!

No recordeu amb quin amor tots els francesos pensaven amb els soldats de les trinxeres? I podran oblidar els catalans als catalans?

Envieu-los petites mostres de l'enyorança que els porteu. Una medalleta xicarona, una postal amb una muntanya catalana, amb una font, llibres que recordin a l'ab-

sent allò que ell tant estima, i li facin avinent que aquí tot està ple de la seva memòria i que l'esperen molts, estimant-lo.

Això haurieu de fer-ho molt sovint. Compensarieu amb un xic d'esforç la magna tristesa de la guerra!

El vostre afecte es prou enginyós per a que us dicti altres mitjans de manifestar-vos, més íntims, més familiars, més subtils que tots els que us pugués dir

EL GUIA JOAN

El que ens conta l'avi

UNA NIT, DAVANT DE LA MAR...

No la sentiu bramar? Va ésser en una nit com aquesta. La mar feia basarda amb la remor de les llurs onades. S'alçaven, monstruoses, i en arribar a quatre passes de la platja s'esberlaven amb una fressa esfereïdora. I apa! Esberlada l'una, l'altra s'esberlava al seu darrera, i els bramuls eren eterns. Quan petaven damunt les roques, haurieu dit que el soroll era una descàrrega de mil fusells, ràpida, seca. I llavors l'aigua s'alçava, amunt, amunt, i es convertia en polsina d'argent. Al cel s'hi anaven allargassant unes taques negres. De tant en tant, per una clariana, es veia l'ull lluminós d'una estela, mes desapareixia desseguida darrera aquella capa espessa que deixava tenebroses totes les coses de la terra.

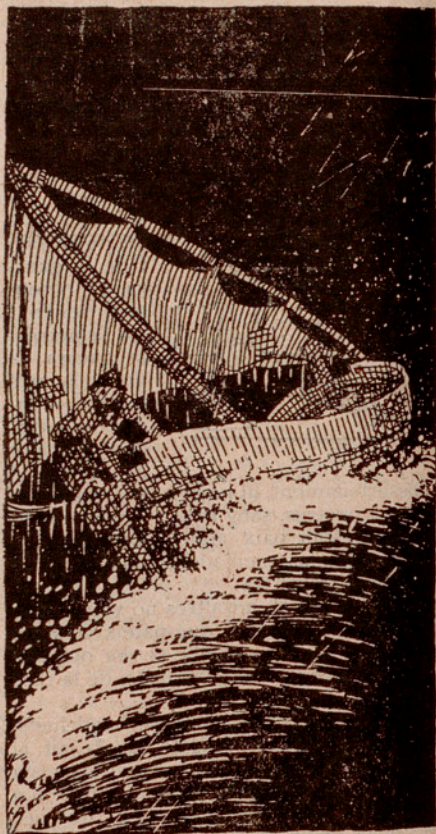
A l'horitzó, titil·lejant, s'hi veien unes llumenetes. Ara eixien a flor d'aigua, ara s'enfonzaven mogudes per la massa bramadora. Eren les barques del sardinal. Cap més batec de vida en tot allò que l'esguard abastava... I aquell batec de vida, no podia ésser més lleu. Així deuen ésser les llumenetes del nostre esperit quan Déu el crida. Oscil·lants en mig de l'ombra eterna...

Va ésser en una nit com aquesta.

En Capdemall havia eixit del petit port a entrada de fosc. Un lleuger garbí era com una esperança de que l'essentdemà la seva dona podria anar a ciutat amb les cistelles plenes de peix pels senyors. Els remitgers es malfiaven d'aquells nuvolots que treien el cap per damunt del *Boc* i s'ajei en cap a la *Falconera*, mes En Capdemall, fornit, sapat, herculi, no havia de regular de les seves intencions perquè uns caps de núvol fossin més o menys negres.

I es feren a la mar.

Tres, cinc, set hores lluitant amb la feresa de la mar esvalotada. Moment arribà en que la veu d'En Capdemall, estrident, no era oïda pels seus homes, car el bramul l'ofegava. Tantes hores de lluita exhauriren aquells quatre gegants que eren els remitgers. De bronze tenien el rostre, i de bronze semblava el llur cos, perduda tota viva

de moviments. Es rendiren. S'ajassaren dintre la barca, tots en un pilot, i deixaren sol, la mà al timó, l'esguard a la vela, a En Capdemall, que endebades cridava, udolava, amenaçava. Els llurs homes li havien fet fallida per primera volta. Perduda l'esperança de retrobar la seva autoritat, En Capdemall sentí ço que mai havia sentit: sentí que tenia nervis i que ara se li crispaven. Les mans perderen llurs moviments; els dits quedaren aferriats al timó, com si fossin un tros més d'ell. La veu li quedà reclosa a la gorja. Els ulls se li entelaren...

I li sobrevingué un esbalaïment que li feu perdre els sentits...

Passades dues hores, una onada saltà per damunt la barca, enfilant-se més que el pal, i en besar-lj, joguina, el rostre, En Capdemall va revenir-se. El cel ja s'aclaria amb una tenue llum blavosa. Per llevant la llum era d'un to moradenc, amb estries d'un rosa pàl·lid. En Capdemall vegé que els seus homes seguien apilotats, al fons de la barca, en remull. I, rencorós, jurà que tindrien record de la llur feblesa. A cops de rem va despertar-los. Ells obriren els ulls, meravellats. La llum de llevant anava fent-se més rosada, cadmosa. La mar, ampla, colorida, era com un immens bassal silenciós. Ni una arruga.

En Capdemall els amenaçà per a quan fossin a terra. Els remitgers es revoltaren. Els remes s'alçaren enlaire. Ara que la mar era quieta, cinc homes, a crits, a renecs, profanaven la seva quietud...

Els esguards dels remitgers es fitaren re-

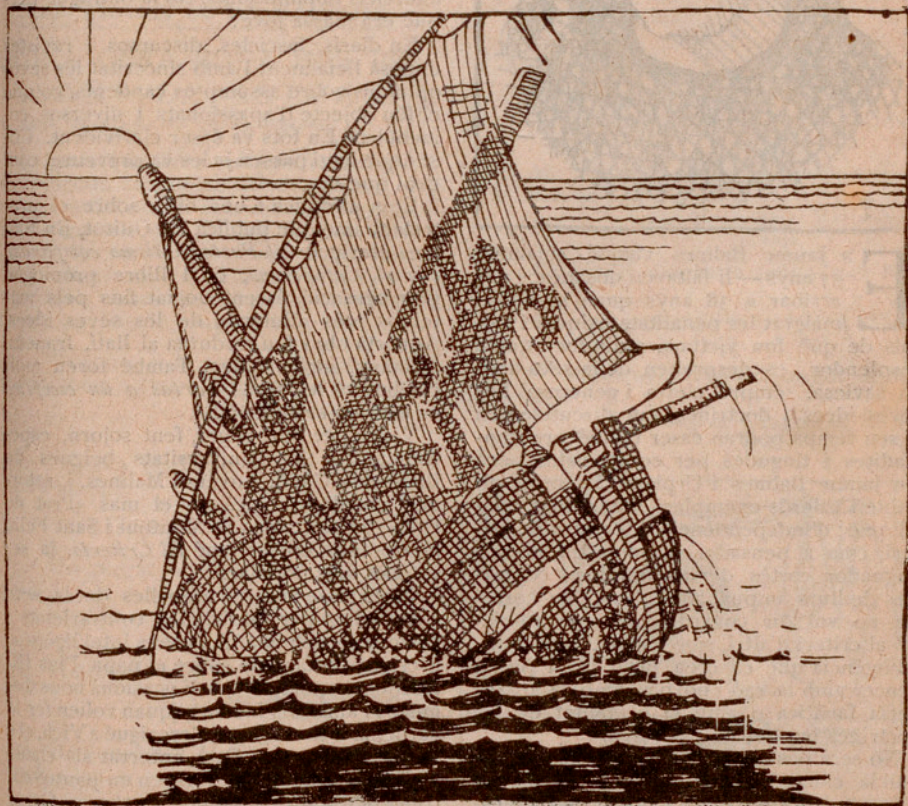
tadors en el del patró. La barca tornava a agitar-se, mes no pel batec de les onades, sinó per les camades dels homes que duia, i que es movien d'ací d'allà. L'insult colpidor fou llençat. I la fulla d'acer d'un ganivet lluí la seva nuesa. Marcà en l'aire un semicírcol. Anava a clavar-se! Mes en anar a endinsar-se en el cos d'En Capdemall, just abans d'arribar-hi, la fulla devingué tota de la color de la sang...

El qui anava a occir s'esferí. ¿Com podia haver esdevingut aquell misteri? El remitger més jove esclafí en una riallada.

— Dóna gràcies a Déu, Pitobins!.. El Sol, que és de Déu, t'ha aturat el braç!.. ¡Mirate'l com puja per a fer bé als homes!

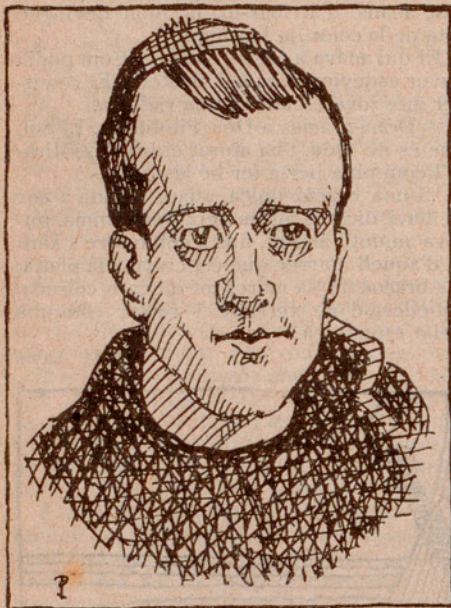
...I una oració dolça, suau, resada a flor de llavi, dictada allí mateix per l'ànima, pujava amunt, amunt, fins a confondre's amb la d'aquell marrec que esperava a la platja, als braços de sa mare, tot ell carn colrada, cabellera d'or, xerraire i rialler com una bella esperança.

AVELÍ ARTÍS

ELS GRANS HOMES DE CATALUNYA

JAUME BALMES

En Jaume Balmes visqué solament 37 anys — li faltaven dos mesos per arribar a 38 anys quan morí — i malgrat les penalitats físiques i morals de què fou víctima, ¡quin foc i quina resplendor es desprenen de la seva activa saviesa, sempre alerta i generosa! Les seves idees i doctrines, tan discutides en el seu temps, podran ésser també ara contradites i tingudes per equivocades; però En Jaume Balmes i Urpia serà sempre un noble i valerós exemplari d'humilitat, com a home; d'independència i fermesa de criteri, com a pensador, i, sobre tot, un impugnador cortès de les opinions contràries de llurs impugnadors, en quan cortesia no vol dir covardia ni cega sumissió al criteri d'altri, sinó esperit serè i intel·ligència que es creu prou forta per a vèncer amb la raó i no pas amb la tossuderia fanàtica o amb la brutalitat de les doctrines imposades per força.

No serà pas ofensa per a la pía i tranquil·la ciutat de Vich, dir que el dia 28 d'Agost de 1810 en que nasqué en Balmes,

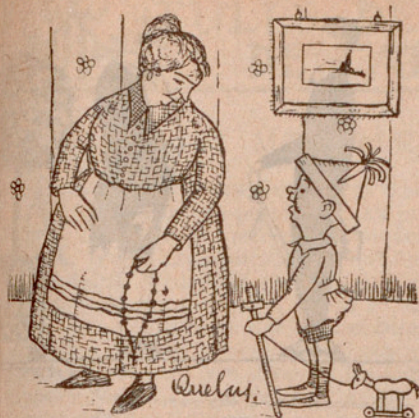
s'obriren de bat a bat les portes de la seva encongada vida per a que un dels seus fills més preclars empengués una volada d'àliga pel món. Els pares d'En Balmes eren de condició humil, com els de la major part dels grans homes, i un historiador diu que En Balmes mai va jugar i que sa infantesa fou la d'un nen pacífic que va créixer agafat a les faldilles de sa mare. Fins quan estudiava per capellà, esmerçava les seves vacances restant a casa seva, anant a l'església o bé passant hores i més hores a la Biblioteca episcopal, de cap en els llibres. Estava tan avesat a l'estudi, que es compta que cada dia destinava dues hores a la meditació, abstret de tota cosa que pogués destorbar-lo. Tenia 23 anys quan féu oposicions a una canongia, i tothom trobà els seus exercicis notabilíssims. No la obtingué perquè era massa jove!

En diaris, fascicles, discursos i revistes exposà lleialment i amb sinceritat les seves opinions sobre assumptes capdents, ço que el féu objecte d'apassionats i diversos comentaris. En tots va ésser clarivident. Còses que avui passen ja les va preveure, com gení que era.

Com a rèplica a una obra sobre el protestantisme que publicà En Guizot, En Balmes escrigué *El Protestantismo comparado con el Catolicismo*, qual llibre promogué gran sensació, éssent elogiat fins pels mateixos més allunyats de les seves idees. Aquesta obra fou traduïda al llatí, francès, alemany, anglès i suec. També foren molt celebrades les seves *Cartas a un escéptico en materia de religión*.

Viatjà per l'estranger, fent sojorn, especialment, a les Universitats belgues de Bruselles, Gand, Anvers i Malines, i, retornant malalt, es tancà en el mas «Prat de Dalt», entre Caldes de Montbui i Sant Feliu de Codines, on escrigué *El Criterio*, la seva obra més popular.

Trobant-se ja a les acaballes de la seva vida, minat per la tisi, les contrarietats i l'esforç sobrehumà de la seva intel·ligència, escrigué un fascicle sobre el papa Pius IX, d'ardenta apologia, que li ocasionà nous disgustos i amb ells la mort, (quan volien fer-lo cardenal a Roma), que s'escaigué a Vich, el 9 de juliol de 1848. Està enterrat als claustres de la Catedral de Vich, en un panteó coronat per la seva estatua. — FRANCESC CURET

—Tieta, què és un explorador?

—La mateixa paraula ho diu, Japet: explorador, doncs un que abans plorava!

SEGON CONCURS DE LA MAINADA

QUINA OBRA BONA HAS FET DURANT LA SETMANA?

(Vegin-se les condicions en els números 1, 2 i 3)

El mateix que férem en publicar el treball col·lectiu dels deixebles del col·legi de la senyora Cabré, de Torroella de Montgrí, avui donem els del col·legi de nois d'En Pere P. Recasens, del Vendrell, el qual, com ja diguérem en el número 5, també proposà els temes dels nostres concursos com a exercicis de composició.

73. Vaig treure la gorra a un nen que estava cobert a dintre l'església.

JAUME MODOLELL SACO
12 anys

74. Passava el Viàtic i vaig treure la gorra a un nen.

JOAN TOLDRA FABRÉ
10 anys

75. He plegat un nen petit que havia caigut.

JOAN GÜIXENS GÜIXENS
9 anys

76. He fet caritat a un pobre.

AGUSTÍ MODOLELL SACO
10 anys

77. He donat deu cèntims de caritat pel culte de Déu.

PAU GÜELL FIGUERAS
10 anys

78. He fet caritat a un esguerrat.

JOSEP MARLÉS FIGUERAS

79. He plegat a un nen que ha caigut.

ANDREU RIAMBAU FONTANILLES
10 anys

80. He acompanyat a un pobre que m'ha preguntat per un carrer.

ANTON CARRERAS JUNCOSA
11 anys

81. He avisat a un nen perquè estés quiet a l'església.

VICENTS PUIG GALCERAN
7 anys

82. He plegat a un nen que ha caigut.

CARLES ALTÉS TOLDRA
8 anys

83. He acompanyat a un home que m'ha preguntat per un carrer.

JOAN ORTOLL
14 anys

84. He donat uns cèntims a un pobre que demanava caritat.

JAUME ADRIÀ SULÉ
14 anys

85. He fet caritat a un pobre.

RAFEL ESCOFET REVENTÓS
11 anys

86. He plegat un nen petit que en sortir d'una casa va ensopegar.

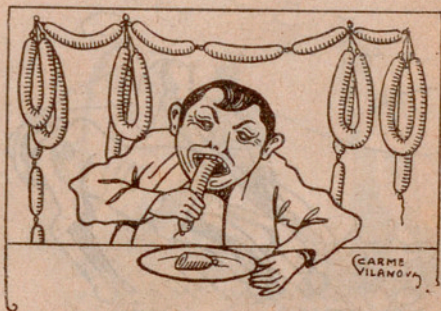
JOSEP MARTORELL MALLOFRÉ
10 anys

87. He plegat una nena petita que ha caigut.

JOSEP CASELLAS MILÀ
7 anys

88. El diumenge vaig fer caritat a un esguerrat.

PASQUAL CASANOVAS RIUS
12 anys

— Ara sí que em puc aprofitar, que hi ha més llançonisses que dies!

89. Vaig trobar una cartera i vaig tornar-la a aquell qui l'havia perduda.

JOAN CASELLAS MILÀ
11 anys

90. Vaig enretirar un nen al qual una tartana li anava a fer mal.

JOAN RIEMBAU FONTANILLAS
12 anys

91. He aixecat un vellet que anava a caure.

VALENTÍ VIDAL JANÉ
12 anys

TERCER CONCURS DE LA MAINADA

¿COM ESMERÇARIES CENT PESSETES EN SET DIES?

(Vegin-se les condicions en els números 1, 2 i 3.)

Respostes dels alumnes d'En Pere P. Recasens,
del Vendrell

65. Fent almoines.

JOSEP MODOLELL SACO

66. En destinaria 16 per a un regal i les demés per la guardiola.

JOAN TOLDRÀ FABRÉ

67. Donant vestits i menjar als pobres.

JOAN GÜIXENS GÜIXENS

68. Cinquanta pessetes a la Caritat Cristiana i les demés directament als pobres.

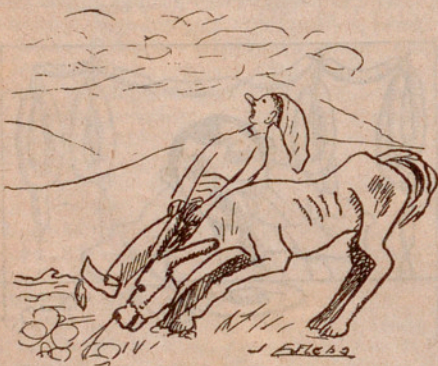
AGUSTÍ MODOLELL SACO

69. Cinquanta pessetes a un pobre i les restants me les quedaria.

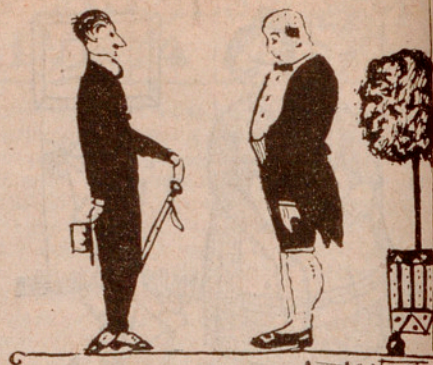
PAU GÜELL FIGUERAS

70. Compraria vestits pels captaires despullats.

JOSEP MARLÉS FIGUERAS

— Apa, estigues quiet; no siguis ruc!

— Si, senyor. Ahir el varen enterrar.
— I doocs, com ha estat?
— Res... ¡Que es va empenyar en pujar al tramvia d'Horta, l'infeliç!

71. Comprant vestits per a mi.

ANDREU RIEMBAU FONTANILLAS

73. Compraria vestits per a mi, i de la resta en faria caritat.

ANTON CARRERAS JUNCOSA

74. Totes pels pobres, destinant-ne cinquanta per a comprar-los vestits.

VICENTS PUIG GALCERAN

75. Fent-ne caritats.

CARLES ALTÉS TOLDRÀ

76. Tot per almoines.

JOAN ORTOLL

77. En donaria 25 a un pobre que passés i també a una casa que tinguessin nois i no poguessin menjar, i els restants a un hospital.

JAUME ADRIÀ SULÉ

78. Les guardaria per a la quinta.

RAFAEL ESCOFET REVENTÓS

79. En faria caritat a nens petits, a invàlids i a vells.

JOSEP MARTORELL MALLOFRÉ

80. Em compraria un vestit.

JOSEP CASELLAS MILÀ

81. En guardaria 90 per a la quinta i gastaria la resta en roba.

JOAN CASELLAS MILÀ

82. Fent almoines.

JOAN RIEMBAU FONTANILLAS

83. Compraria vestits i útils per a dibuixar.

VALENTÍ VIDAL JANÉ

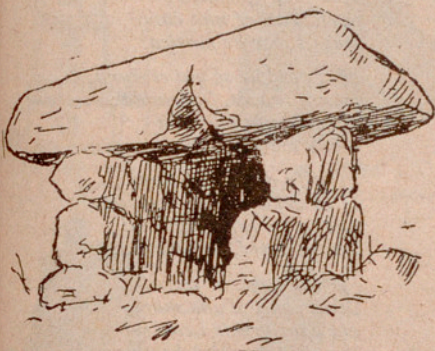

FULLS DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA

DÒLMENS I MENHIRS

AQUEST tema no és propiament d'història, sinó de prehistòria. La prehistòria es refereix a aquells temps allunyadíssims en què l'home no deixà documents escrits sobre els fets i sobre la seva vida. Pel que fa a Catalunya, es pot considerar que la prehistòria arriba fins al començament de l'època romana, iniciada l'any 218 abans de Jesucrist, en desembarcar a Empúries els legionaris romans de Cneu Escipió.

Dòlmen de Vilassar de Dalt

Els dòlmens i menhirs pertanyen a la civilització prehistòrica anomenada megalítica. Aquest nom procedeix del mot «megalit», que vol dir pedra grossa. En efecte: els dits monuments estan formats per grosses pedres.

Els mots *dòlmen* i *menhir* pertanyen a la llengua bretona, i han estat adoptats generalment. Dòlmen és un mot compost de *dol*, que vol dir taula i, *men*, pedra; és a dir, taula de pedra, puix el dòlmen propiament dit presenta aquesta forma. Menhir és compost de *men*, pedra, i *hir*, alta, o sigui pedra alta.

Aqueixa civilització megalítica s'estén per una gran amplada de la terra. Però les seves manifestacions abunden sobre tot en les regions occidentals i septentrionals d'Europa. Dins la Península ibèrica, on abunda més és a Portugal.

A Catalunya, el territori on es troben els dòlmens, que són els monuments carac-

terístics de la civilització megalítica, és el format per determinades comarques del Nord i del Centre. A la part Sur de Catalunya no hi ha dòlmens.

Correspon la civilització dels dòlmens al final dels temps neolítics o de la pedra polida, i a l'eneolític, o edat del coure. Podem calcular que són cosa de fa uns cinc mil anys.

Estan constituïts els dòlmens per algunes grans pedres que formen quadro, rodona o polígon, cobertes amb una altra pedra col·locada horitzontalment.

D'aquest tipus simple del dòlmen n'han sortit diverses formes derivades, com són els dòlmens amb corredor, les galeries cobertes i els de volta.

Els dòlmens servien de sepulcres. En molts hi havia dipositats nombrosos cadàvers.

Entre els dòlmens catalans més típics hi ha el de la «Font del Roure» i el de la «Cabaneta Arqueta», d'Espolla. Entre els que presenten galeries cobertes, hi ha la Cova d'En Daina de Romanyà de la Selva i el de Santa Cristina d'Aro, el de la Serra de l'Arca d'Aiguafreda, etc.

És curiós fer notar que el nom popular dels dòlmens a la nostra terra és el de «arques».

Els menhirs són grans pedres dretes, generalment soles. Quan es presenten formant grups en forma de rodona, són anomenats cròmcles.

No se sap segurament què representen o quin objecte tenien els menhirs. Segons els uns, són pedres commemoratives. Se-

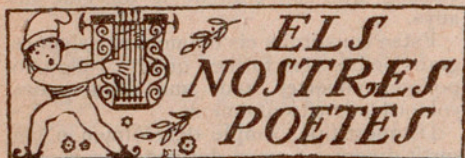
Pedra del Diable (Menhir), de Reixach

gons uns altres, eren imatges de divinitats adorades per la humanitat d'aquell temps. També hi ha qui creu que eren senyals funeraris. D'altra part, és quasi sempre dubtós si una gran pedra dreta és un menhir prehistòric. Moltes pedres d'aquestes procedeixen de temps posteriors i fins de temps relativament moderns, confonent-se en alguns casos amb les pedres fites. Remarqui's que a Catalunya molts dels suposats menhirs són anomenats «pedres fi-

tes», precisament. També se'ls anomena «pallers de pedra», i «pedres dretes».

Aquests monuments de pedra que ens recorden la Humanitat de milers d'anys enrera, tenen una grandiositat que parla al cor de l'home. Si un dia us trobeu en mig del camp o en una muntanya, i veieu un dòlmen o un menhir, haveu de mirar aquestes pedres milenàries amb un respecte gairebé religiós.

A. ROVIRA I VIRGILI

(Els «novells», col·laboradors de LA MAINADA)

NIT D'ISTIU

*Nit d'istiu, serena i blava
nit de l'istiu...
Dalt del cel la lluna blanca
dolça somriu,
emmirallant-se en les aigües
d'un rec joliu.*

*Les estrelles clares, belles,
a son voltant,
mig enclouen ses parpelles
bo i somniant,
voltades de sa llum clara
pura i radiant...*

*Abaix al camp les garberes
del blat segat,
brillen totes, car la lluna
les ha besat,
i més que garberes semblen
munts d'or filat.*

*Al lluny, d'un grill ens arriba
trista cançó
i del vent entre les fulles
la lleu remor,
que murmura joganera
himnes d'amor.*

*Nit d'istiu, serena i blava
nit de l'istiu!
En respirar sa alenada
el cor reviu...*

NESTER

UNA CANÇÓ

*A la meua petita nevodeta nascuda
a l'Havana, Josefina Taya*

*Fina, Fineta, Finó;
nina petita, bonica:
jo et cantaré una cançó,
sense saber de música.*

*Mes ¡ai! no sé qui et durà,
mar a través, la tonada:
l'oreig te la portarà
sobre del llom d'una onada.*

*Si es fa de nit pel camí,
te la durà alguna estrella,
que ja em coneixen a mi
i a tu també, la poncella.*

*¡ Oh, si sabés el secret
de la cançó d'una mare,
eix cant precis i concret
que de dolçor tot ho amara!*

*Jo et cantaria els ullets
de ta innocent mirada;
i els teus cabells rissadets
orlats de blanca llaçada.*

*Jo et cantaria el caient
de ta boqueta tant xica,
quan dormideta i somrient
s'obre graciós una mica,*

*boi ensenyant la blancor
de tes dentetes menudes.
¡ Oh la rosada rosor
de tes manetes molçudes!*

*¡ Oh aquell graciós bell clotet
dels teus bracets com de nina!
M'apar els d'un angelet
d'una finor que és tant fina.*

*Ja ho diu aixís la cançó
sense saber de música:
Fina, Fineta, Finó,
nina petita bonica.*

Badalona, 18-7-1921.

JOSEP FIGUERAS S.

I Concurs de LA MAINADA ELS CAMPANARS DE CATALUNYA

(Vegin-se les condicions
asseguralades per a po-
der optar en aquest
Concurs, en els números
1, 2 i 3 de LA MAINADA)

95. Sant Pere,
de Reus
(J. BARTRÉS)

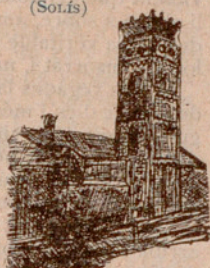
96. Sagrada Fa-
mília, Barce-
lona
(SOLÍS)

97. Las Salesas, Barcelona
(J. FALGUERA)

98. Sant Joan, de
Tarragona
(J. GIBERT)

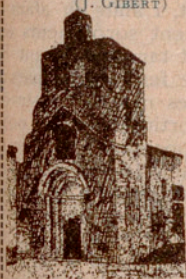
99. Molló
(JOAQUIM MOXELLS DAMON)

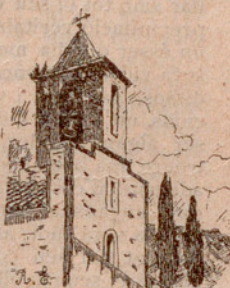
100. Santa Llúcia,
Bellmunt
(MARIA BARCELÓ)
9 anys

101. Sant Miquel,
Terrassa
(JOSEP OLIVER)

102. Albanyà
(JOAQUIM SERRA)
9 anys

103. Sant Pere de Marfà
Moyà
(R. E.)

104. Montsió, Bar-
celona
(W. CORTS)
12 anys

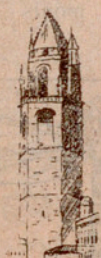
105. Llanàs, Cam-
prodon
(J. VIVES)

106. Santa Maria
del Mar, Barce-
lona
(J. TOMÀS G.)
12 anys

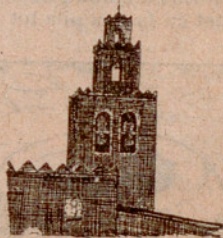
107. Catedral an-
tiga de Lleyda
(FRANCESC MÉDICO)

108. Sant Pere,
Reus
(F. VALLÈS)
10 anys

109. Parròquia de
Esparreguera
(J. CASALS)

110. Monestir de Sa nt
Cugat
(J. DONET)
13 anys

LA FORMIGA LLEÓ I L'ESPIADIMONIS

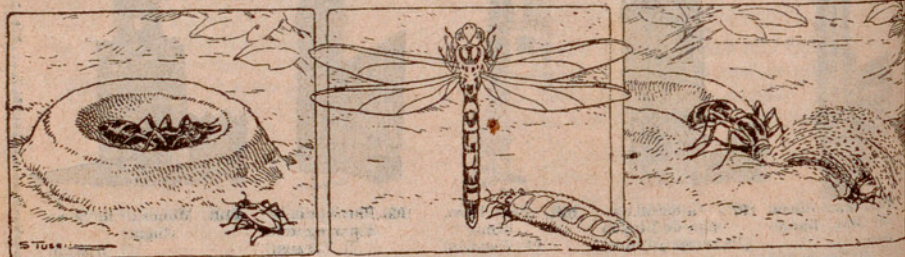
La formiga lleó és, segurament, un dels caçadors més especials que corren pel món de les bestioles, però abans d'explicar de la manera que caça, o, millor dit, de la manera que vol caçar, puix són molts els animals d'aquesta mena que es passen tota la vida vivint en santa paciència, sense poder arribar a caçar res, i, en conseqüència, vivint en etern dejuni tota la vida; abans d'explicar l'art de la seva caça, explicarem qui és aquest personatge, que no és tal formiga, sinó la larva del tan conegut espiadimonis, un dels insectes més celebrats de la mainada per la seva boniquesa, tant de forma com de virolats colors. Gairebé tots els insectes subjectes a metamorfosi, són, en la primera part de la seva vida, una cuca, mes en l'espiadimonis no passa aixís, sinó que és un altre insecte amb cos i sis potes, com tots els insectes, i que té la forma semblant a una formiga, però que no ho és, i se'l nomena formiga lleó, no sé pas perquè, puix no és gens ferotge, sinó que, molt al contrari, és un bon Jan, tant, que, com ja he dit primer, molt sovint arriba a passar-se tota la vida sense menjar, per a la qual cosa cal, no ho negareu, ésser-ho de bon Jan.

La formiga lleó neix sempre vora de l'aigua, en terrenys sorral·ls o molt tous, porta al cap un orgue com una mena de pala, que és l'eina que la Natura li ha donat per a que es guanyi la vida. Un cop nascuda, cava a la sorra, amb la pala, un petit clotet en forma d'embut; de la sorra que treu del clotet en fa una pila tot al volt del mateix,

i es situa al fons de l'embut amatenent i a l'aguait, esperant que es desprengui algun granet de sorra, ço que fóra senyal de que alguna altra bestiola passava per allí prop, en aquest cas, el caçador es llença precipitadament fora del seu amagatall i amb la pala que porta al cap i fent el mateix moviment que els bous quan volen embestir, li aboca a sobre, amb gran llestesa i rapidesa, una veritable pluja de sorra, deixant-lo mig ensorrat i, naturalment, mort.

Moltes vegades la pobra formiga lleó té de passar dies i més dies esperant que algun desesperat tingui la mala pensada d'anar a passejar pels vols del seu cau, per a poder fer un regular àpat, mes són molts els casos en que es passen setmanes i fins mesos, i l'esperat i cobdiciat manà no arriba i la pobra formiga ha de passar tot l'estiu ballant els goigs de Sant Prim, fins que arriba la tardor, i sent la necessitat de fer-se el capoll. Llavors comença de treballar amb tot el seu delit, i amb un afany i precipitació veritablement sorprenents en un ésser que ha menjat tan poc durant la seva vida, i comença de fer camins, passadissos, galeries, i altres moltes construccions, no amb el fi de fortificar-se, com potser algun llegidor suposarà, sinó per a treure una bona suor, amb la qual se li van adherint al cos minúscols granets de sorra, que, enganxats i fins podríem dir pastats amb la seva suor, arriben fins a formar al damunt del seu cos una mena de crosta, que és el seu capoll, en l'interior del qual s'hi ha d'operar la meravellosa mutació de convertir-se aquella lletja i quasi ferotge formiga, en un virolat i elegant espiadimonis.

JOAN AMADES

LA INVENCIÓ DEL TELESCOPI

EL MICROSCOPI

Ja fa molts segles que els homes, per a ajudar-se la vista, gasten ulleres. Però el descobriment del telescopi, és a dir, de l'aparell que mira molt lluny, és, relativament, modern. La troballa gairebé fou casual.

Del segle XVI al XVII, vivia allà a Middelburg, ciutat d'Holanda, un cert fabricant d'ulleres que es deia Joan de Lippersheyn.

Aquest honrat subjecte tenia dues nenes i un nen, potser una mica entremaliat.

D'una entremaliadura de aquest marrec va sortir un dels invents més meravellosos del món, el telescopi, amb el qual podem tafanejar el sol i altres

astres allunyadíssims. Ara que cap lector de LA MAINADA no prengui coratge per a les seves entremaliadures, les quals no li portaran, ben segur, cap profit, sinó molts disgustos i alguna surra del pare!...

Doncs, sí; una vegada, a la botiga de Joan, va entrar-hi un senyor a encarregar uns cristalls per a les seves ulleres; i, mentre estava allí, tot era fer gestes i ganyotes, posant-se uns cristalls i deixant uns altres,

El nano, mentre el seu pare sortí per a fer un encàrrec, cridà a la mainada, i amb unes ulleres que hi havia a sobre del taulell començà de remedar al senyor i canviar uns cristalls i posar-se'n uns altres.

De cop i volta, en ajustar-se uns vidres combinats

damunt el nas, ¡cas estrany! veu a dos pams davant d'ell un pollastre de ferro que era dalt d'un campanar molt llunyà...

Torna el pare; el noi, bon fill, li conta el succeït. El mestre se'n aprofita. Construeix un canut llarg, pintat per dintre de negre, i col·loca els cristalls amb la disposició trobada. ¡Anaven d'allò més bé! D'allò sortí l'ullera marítima, el telescopi astronòmic, i altres aparells utilíssims...

Com que s'havia trobat la manera d'augmentar molt el tamany dels objectes, es va

aplicar a l'observació de coses petites; i es construí el microscopi, amb el qual es pot analitzar el cap d'una mosca, la cama d'una formiga, i fins animals petits com els microbis, que es belluguen a miglons en una gota d'aigua.

L'utilitat de aquests anàlisis, per a la ciència mèdica i altres, ha estat grandíssima. Déu sia lloat!

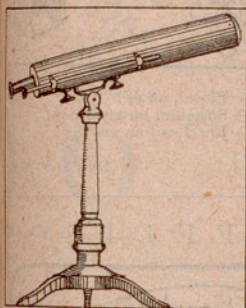
Aquest instrument es compon d'un nombre variable de lents molt poderoses, muntades en canuts successius, que enxufen uns amb altres, per a poder enfocar millor l'aparell.

Els objectes que han d'observar-se es col·loquen en una tauleta, que s'en diu *platineta*.

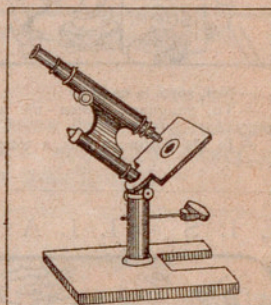
A més a més s'ha inventat un altre instru-

ment, a base d'aquests dos, nomenat l'espectroscopi, aparell òptic, que serveix per a distingir i descompondre els colors de la llum...

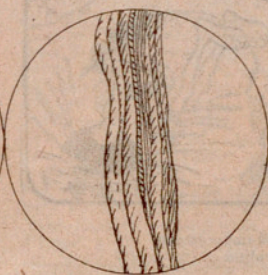
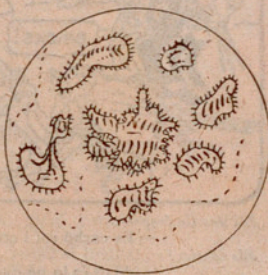
Un altre dia us en parlarem, com us anirem parlant d'altres coses tan interessants.

Telescopi

Microscopi

Gota de sang i cabell, vistos amb el microscopi...

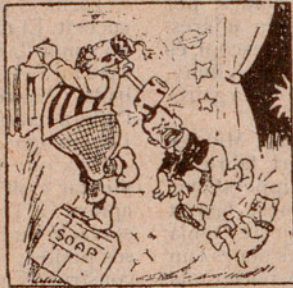

Allò que fa riure els altres nois

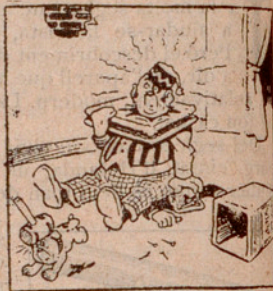
DE COM L'ONCLE PAU NO VA CLAVAR UN CLAU!

— Noi, sosté la cadira!
— Tu, guaguac! Sosten-me a mi, oi!
— Jo els sostinc a tots, a tots; guau!

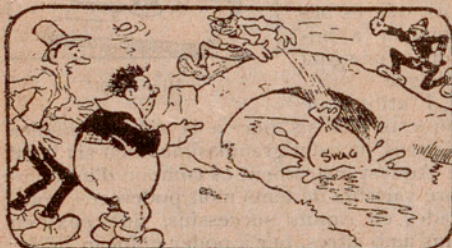
— Catacrué! Què es això?
— Ai, ai, ai!
— Guac, guac, guac!

— El noi, on és?
— Sostenint un grad pes!
— Jo (el gos) no vui res!

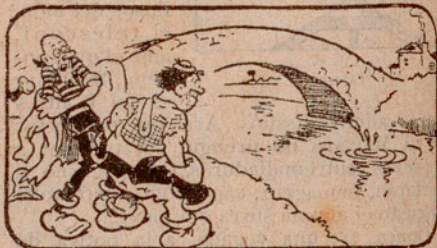
(De Lot-o'-Fun)

ELS LLADREGOTS INFELIÇOS

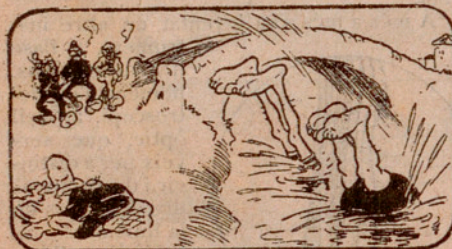
Un lladregot:

— Mira, Quim, aquell company que tira a l'aigua el seu guany!...

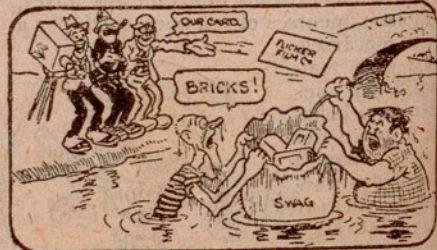
Altre lladregot:

— Sembla cosa de valor: el salvar-ho es lo millor!

Els tres pel·liculers:

— El film està impressionat com si tós la realitat...

Els dos lladregots:

— Es carbó rof i cremat...

Els còmics:

— Això és lo bé que hem estat!

(Del Chapu)

JARDINET DE PASSATEMPS

ENDEVINABLES

LOGOGRIF NUMÉRIC, per JAUME VACHER

1	2	3	4	5	6	7	8	9	Poble de Barcelona
3	8	9	5	7	8	1	2		» » Girona
2	7	8	2	7	5	9			» » Lleida
3	8	9	5	1	2				» » Girona
3	9	8	9	4					» » Barcelona
3	9	8	2						» » Girona
3	9	4							» »
2	4								» » Lleida
1									Vocal

ENDEVINALLA, per J. M. A. ROGER

Dues germanetes molt igualetes,
que quan arriben a ésser velletes,
obren les boquetes.

T A R G E T A, per J. BARÇA

D.ª Ana Biroll

JEROGLÍFIC COMPRIMIT

per J. GUASCH CASELLAS

O

TA

Combinar aquestes lletres de manera que donin el nom d'una comèdia catalana.

Els deu primers endevinaires que
enviïn totes les solucions exactes,
seran premiats amb llibres.

Solucions a les endevinalles del número anterior

A la conversa : Masquefa

Al jeroglífic comprimit : Ha caigut i ha quedat sense sentit.

Al jeroglífic : Com més llums més claror.

Al rombo : V — Bar — Vapor — Ron — R.

ACROSTIC, per F. PRAT

L

A

M

A

I

N

A

D

A

Substituir els punts per lletres de manera que donin
arrels de Barcelona.

AMBIDEXTRE, per FRANCESC SURICH

1 2 3 Nom d'home
3 2 1 Temps de verb

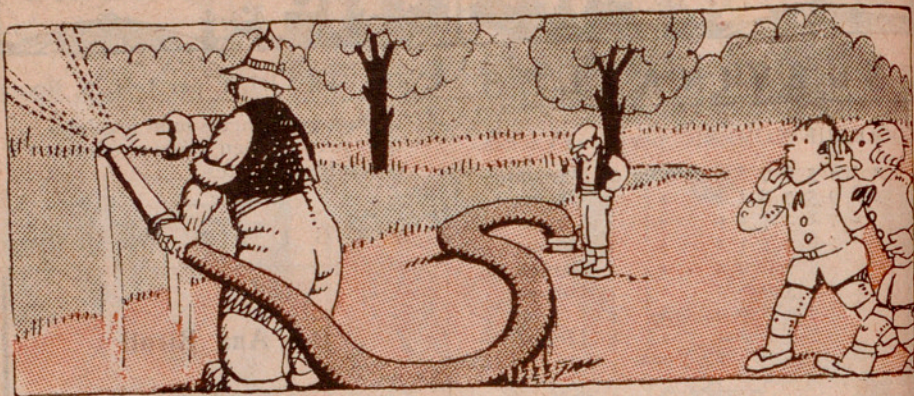
Els eixerits endevinaires

Eixerits mainadistes que han endevinat totes les so-
lucions del **número 9**: Josep M. Duran. — Josep Gil. —
Josep Ferrer. Poden passar a recollir els premis.

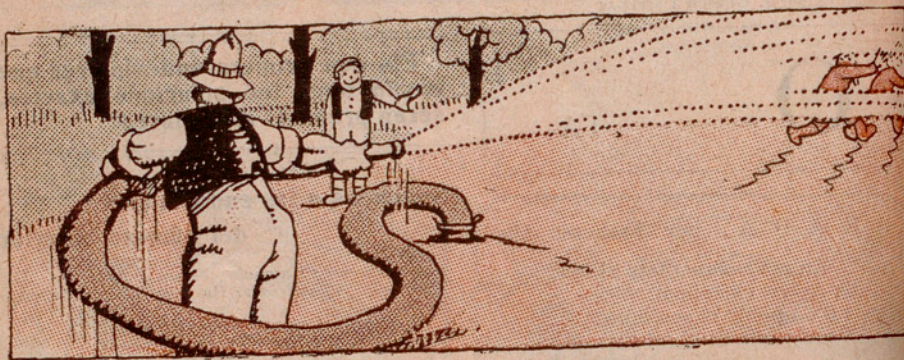
Han endevinat part de les solucions : Jordi Girona. —
F. Barceló. — Antonet Bofarull. — Dos Atrevits. —
Joan Vacher. — Ernest Saludes. — E. Graells. — Pere
Miralles. — Millan. — Manuel Fusté. — Antoni Casaldé.
— Joan González. — Ignasi Vinyolas. — Montserrat
Xins. — Fanny Pocymirou Massó. — C. B. Castellví. —
Joan Teixidó. — Lluís López. — Miquel Sabaté. — Sal-
vador Burguet. — Joan Vinyals. — Francesc Moragas.
— Josep M. Lladó. — Llorenç Gibert. — Francesc Tost.
— Artur Puig. — J. Camp. — Francesc Riu. — J. Marca
Marca. — Josep Terren. — J. Cerezo. — Josep Boada.
— D. Sánchez. — J. B. — Paula Pinos. — Enric Galle-
go. — V. Cussó. — Esteve Margarit. — Antoni Freixa.
— Vila i Cardonet. — L'eixerit. — Felicià Plana. —
Josep Carreras. — Jaume Massot. — Pepeta Ferrater.
— Pere Ramon Alborc. — J. Huguet. — J. M. Arissó.
— Anton Gisbert. — Josep Viñas. — Oncle Lalo. — Ruben
d'Isop.

A. Artís, imp. — Vich, 16 : Tel. 1471 G. : Barcelona

ELS BURLETES, POQUES SOLTES, EN REMULL...

— Xap, xap, xap! No arriba! No arriba! La «manguera» curta!

— Potser sí que tenen raó els nois, Peret! Veïam cap a un altre cantó.

— Dispenseu, fillets! Com que deïeu que no arribava... Però no plorau! Amb la calor que fa, no ve malament una ruixa!